

Vergaderjaar 2019–2020

35 300 IV

Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2020

Nr. 53

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 27 mei 2020

De vaste commissie voor Koninkrijksrelaties heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de brief van 4 oktober 2020 inzake de kabinetsreactie op Voorlichting van de Raad van State en Interdepartementaal Beleidsonderzoek Koninkrijksrelaties (Kamerstuk 35 300 IV, nr. 11).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft deze vragen beantwoord bij brief van 26 mei 2020. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Paternotte

De griffier van de commissie,
De Lange

Vraag 1

Hoe wordt – in het licht van de kabinetsreactie op het advies van de Raad van State en het IBO-rapport – de komende jaren daadwerkelijk bevorderd dat een gedeelte van de Bonairiaanse bevolking uit een situatie van armoede komt?

Antwoord 1

Het kabinet heeft zich met het ijkpunt voor het sociaal minimum gecommitteerd aan het verlagen van de hoge kosten van levensonderhoud en het verbeteren van de inkomenspositie van inwoners van Caribisch Nederland. In de voortgangsrapportage ijkpunt bestaanszekerheid Caribisch Nederland van juni 2019 is de wijze waarop het kabinet deze doelstellingen nastreeft uiteengezet¹. Op 25 maart jl. heeft het kabinet noodmaatregelen voor Caribisch Nederland aangekondigd i.v.m. COVID-19, in lijn met de maatregelen voor Europees Nederland.² Gelet op de grote gevolgen die deze crisis met zich meebrengt voor Caribisch Nederland, heeft het kabinet aanvullende maatregelen getroffen met het oog op de sociaaleconomische effecten van deze crisis. Zo is financiële ondersteuning beschikbaar gesteld met het oog op de (tijdelijke) verlaging van kosten voor levensonderhoud en is 500.000 euro beschikbaar gesteld voor het financieren van (lokaal samengestelde) voedselpakketten, inclusief hygiëneproducten, voor de toename van kwetsbare groepen in Caribisch Nederland en, waar nodig, het helpen bij de distributie daarvan.³

Met de kabinetsreactie op de Raad van State en het IBO-rapport beoogt de regering de Haagse coördinatie en de samenwerking met Caribisch Nederland verder te versterken.⁴ Daarmee zal het kabinet blijven toewerken naar een meer integrale en multidisciplinaire aanpak. Ook dit komt ten goede aan de ambities van dit kabinet om het sociaaleconomisch perspectief in Caribisch Nederland te verbeteren. Door beleidsinitiatieven beter op elkaar af te stemmen en processen te stroomlijnen via coördinatie en daarbij de samenwerking op te zoeken met de openbare lichamen, kan immers effectiever beleid worden gevoerd.

Vraag 2

Hoe kan – in het licht van de kabinetsreactie – bevorderd worden dat de uitvoeringskracht van de Openbare Lichamen (Bonaire, Sint Eustatius, Saba) toeneemt, zonder dat er een verdere afhankelijkheid ontstaat van Nederlandse capaciteit en kennis die slechts tijdelijk op de eilanden aanwezig is?

Antwoord 2

Er zijn verschillende manieren waarop mijn ministerie inzet op duurzame versterking van de uitvoeringskracht op de openbare lichamen. Zo investeert mijn ministerie onder andere in het opleiden en trainen van lokale ambtenaren, zodat zij beter toegerust zijn om hun taak uit te voeren en waar mogelijk en gewenst door kunnen stromen naar een andere en/of hogere positie. Het Talent Ontwikkel Programma (TOP) Bonaire is daar een mooi voorbeeld van. Ook op Saba en Sint Eustatius wordt er regelmatig in trainingen voorzien. Daarnaast wordt er gewerkt met versterking vanuit Europees Nederlandse gemeenten op de eilanden. Deze inzet is vaak eenmalig en tijdelijk. Indien het gaat om ondersteuning bij de uitvoering van een structurele taak wordt geprobeerd zoveel mogelijk samen te werken met lokale ambtenaren, zodat kennis wordt geborgd en de uitvoeringskracht niet wegvalt zodra de Europees

¹ Kamerstuk 35 000 IV, nr. 61

² Kamerstuk 35 420, nr. 5.

³ Kamerstuk 35 420, nr. 25.

⁴ Kamerstuk 35 300 IV, nr. 11.

Nederlandse gemeentebtenaar het eiland verlaat. Tot slot worden er ook langdurige samenwerkingsverbanden met Europees Nederlandse gemeenten gezocht. In tegenstelling tot de eenmalige en tijdelijke inzet gaat het dan om een meerjarige samenwerking, waarbij gemeenten de eilanden meerdere jaren ondersteunen met de uitvoeringskracht op specifieke taakgebieden. Dat kan hulp op afstand zijn, maar ook inzet op het eiland zelf. Ook hierbij is het uitgangspunt dat de opdracht altijd in nauwe samenwerking met de lokale ambtenaren wordt uitgevoerd, zodat zij op termijn de werkzaamheden op eigen kracht kunnen uitvoeren.

Vraag 3

Hoe ziet u de integrale en rijksbrede aanpak ook in politiek-bestuurlijke zin voor zich? Betekent deze ambitie het meer dan nu concentreren van politieke eindverantwoordelijkheid bij de Minister (of Staatssecretaris) van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties? Ook als het gaat om vakinhoudelijke zaken die in Nederland op het eigen domein van een vakminister liggen? Leidt dit ook tot een meer zelfstandige rol van de gezaghebbers?

Antwoord 3

Veel uitdagingen op de eilanden zijn complex van aard en beslaan meerdere beleidsterreinen. Dergelijke uitdagingen zijn gebaat bij meer en betere samenwerking in Den Haag, betere samenwerking met de eilanden en het komen tot een gezamenlijke prioritering. Om die samenwerking en afstemming te bevorderen wordt ingezet op maatregelen die de coördinerende rol van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) verder verstevigen. Zo wordt onder meer ingezet op maatregelen die een meer integrale weging en prioritering van beleidsvoornemens mogelijk moeten maken. Zo neemt het kabinet de aanbeveling van het IBO over om beleidswijzigingen gericht op Caribisch Nederland op de geëigende begrotingsmomenten te bespreken in de Stuurgroep Caribisch Nederland onder voorzitterschap van BZK. In het voorjaar worden bovendien alle budgettaire plannen van de departementen besproken in de Stuurgroep Caribisch Nederland. Dit vergroot de transparantie, bevordert de samenhang van de plannen, opdrachten en integrale beleidsvorming. Het eindresultaat wordt besproken in het begrotingsbilateraal tussen de Minister van BZK en de Minister van Financiën. Dit gebeurt aanvullend op de departementale begrotingsbilateralen, om zo het overzicht op alle beleidsplannen gericht op Caribisch Nederland te vergroten en prioritering te vergemakkelijken. De ministeriële verantwoordelijkheid van de verschillende departementen blijft daarbij onverminderd van kracht.

Vraag 4

Waarom komt de landbouw in Caribisch Nederland zo moeizaam van de grond? Kunt u in het licht van deze kabinetsreactie aangeven welke kansen er liggen om dat anders te gaan aanpakken?

Antwoord 4

Bonaire, Sint Eustatius en Saba kennen verschillende uitdagingen voor de ontwikkeling van de landbouwsector, waaronder suboptimale klimaatomstandigheden, hydrologie en geografie. Het Ministerie van LNV probeert de eilanden daarbij te ondersteunen. Zo maakt landbouwontwikkeling op Bonaire onderdeel uit van het Bestuursakkoord Bonaire. Daarbij wordt onder meer ingezet op capaciteitsbevordering van de dienst Landbouw Veeteelt en Visserij (LVV), de professionalisering van de geitenhouderij en verbetering van de voedselveiligheid met betrekking tot de vleesketen. Conform het Plan van Aanpak Herinrichting dienst LVV is er inmiddels een transitie-manager aangesteld. Voor Saba heeft het kabinet daarnaast middelen beschikbaar gesteld uit de Regio Envelop ter ontwikkeling van hydroponics – wat een duurzame methode is om groenten en fruit te

verbouwen – en zijn er middelen voor het professionaliseren en verduurzamen van de geitenhouderij. Ook is er op Saba uit de Bijzondere Uitkering Natuur Caribisch Nederland een project gefinancierd ter ontwikkeling van een landbouwgebied, waar de landbouwdienst van het openbaar lichaam Saba tegenwoordig verschillende gewassen verbouwd. Op Sint Eustatius wordt tot slot samen met het openbaar lichaam gewerkt aan het professionaliseren van de geitenhouderij en wordt er gezamenlijk een integrale landbouwvisie ontwikkeld. Tot slot is onlangs het Natuur en Milieubeleidsplan Caribisch Nederland 2020–2030 aan uw Kamer gepresenteerd. In dit integrale plan heeft het duurzame gebruik van land en water ten behoeve van het ontwikkelen en diversifiëren van de economie een prominente plaats, zoals de ontwikkeling van een duurzame visserij en voedselproductie.

Vraag 5

Hoe kan reeds bij de begroting voor het jaar 2021 voorgesorteerd worden op voorstellen die nu in de kabinetsreactie verwoord worden, maar die – gelet bijvoorbeeld op het feit dat Bonaire pas in oktober 2020 mede op basis van deze kabinetsreactie met een nieuwe visie richting 2030 zal komen – nog niet bestuurlijk en politiek uitgekristalliseerd zijn?

Antwoord 5

Door de Raad van State en in het IBO-rapport worden vele aanbevelingen gedaan die grotendeels samenhangen en dus ook in samenhang moeten worden opgepakt. Tegelijkertijd bestaat de wens om zo snel mogelijk aan de slag te gaan met aanbevelingen waar dat kan. Daarom is in de kabinetsreactie gemeld dat enkele aanbevelingen worden gewogen bij het tot stand komen van de begroting voor 2021. Dit betreft in de praktijk aanbevelingen die vooral zien op de vergroting van inzicht in de middelen voor Caribisch Nederland en die daarmee niet interfereren met de nog op te stellen beleidsvoornemens, zoals de meerjarige uitvoeringsagenda's en de genoemde visie van Bonaire richting 2030.

Vraag 6

Voorziet u – in het licht van de voorliggende rapporten – nog een verschuiving in taken en werkzaamheden tussen enerzijds het Rijk en anderzijds de Openbare Lichamen?

Antwoord 6

Die kans is zeker aanwezig. De huidige taakverdeling tussen het Rijk en de openbare lichamen is volgens de analyses van de Raad van State en het IBO vertroebeld. Het kabinet heeft daarom aangegeven de huidige taakverdeling met de openbare lichamen te verduidelijken en herijken. Per eiland wordt bekeken of de taakverdeling aansluit bij de opgaves en bestuurlijke capaciteit op de eilanden. Daarbij zal ook aandacht zijn voor de mogelijkheid tot differentiatie. Zo wordt onder meer bezien of sommige taken die nu op eilandelijk niveau liggen vanwege hun complexiteit of vitale functie niet beter (deels) bij het Rijk belegd kunnen worden. Het gaat dan in het specifiek over taken op het terrein van nutsvoorzieningen, havens en luchthavens. In het verlengde daarvan zal tevens worden bezien of bepaalde taken die nu door het Rijk worden uitgevoerd niet beter bij het openbaar lichaam passen. Zo heeft de Staatssecretaris van SZW bijvoorbeeld bij brief van 31 januari 2020⁵ gesteld dat zij met het bestuurscollege van het openbaar lichaam Saba wil kijken naar de mogelijkheid om Saba meer zeggenschap te geven in het sociaal domein door het overdragen van de bevoegdheid op het gebied van het verlenen van bijzondere onderstand.

⁵ Kamerstuk 35 300 IV, nr. 46.

Vraag 7

Welke aspecten van het IBO-advies over een integrale aanpak wilt u overnemen?

Antwoord 7

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u graag naar het overzicht van de aanbevelingen en de reactie van het kabinet op deze aanbevelingen, die als bijlage is meegezonden met de kabinetsreactie.⁶

Vraag 8

In de brief wordt aangegeven dat achterstanden moeten worden ingelopen om de levensstandaarden voor bewoners op Bonaire, Sint Eustatius en Saba te verbeteren. Welke achterstanden worden hiermee bedoeld?

Antwoord 8

Over achterstanden is de afgelopen jaren al veel geschreven in diverse rapportages. Het kabinet erkent in de kabinetsreactie dan ook de noodzaak voor een impuls in het fysieke, sociale en bestuurlijke domein. Zo zijn de sociale voorzieningen nog niet op het gewenste niveau, de fysieke infrastructuur vertoont achterstallig onderhoud, de staat van de natuur en in het bijzonder het koraal is niet toekomstbestendig, de bestuurskracht is nog onvoldoende versterkt en het ambtenarenapparaat mist voldoende kennis en capaciteit.

Vraag 9

Kunt u, aan de hand van de casus «wetboeken van strafrecht en strafvordering», uitleggen hoe het nieuwe beleid rond «comply or explain» er uit zou kunnen zien? Zou dat betekenen dat juist aansluiting gezocht blijft worden bij ontwikkelingen (aanpassingen, wetwijzigingen) die zich in de Nederlandse wetten voordoen, of zou er juist reden zijn (vanuit het perspectief van Caribische samenwerking, mede gelet op het gemeenschappelijke Hof van Justitie) om meer te richten op de landsverordeningen van de Caribische landen in het Koninkrijk?

Antwoord 9

De Raad van State heeft geconcludeerd dat er een duidelijk kader ontbreekt op grond waarvan kan worden besloten Europees Nederlandse wetgeving wel of niet van toepassing te verklaren op Caribisch Nederland. Daardoor lijken diverse departementen hun eigen afwegingsgronden te hanteren. Bovendien stelt de Raad van State dat vaak onvoldoende oog is voor de vraag of wetgeving die wel van toepassing wordt verklaard, voor de eilanden uitvoerbaar is. Het kabinet heeft daarom besloten om de aanbeveling van de Raad van State op te volgen om nadere, heldere en eenduidige criteria op te stellen wanneer differentiatie kan of moet worden toegepast. Via dit nader uit te werken principe van «comply or explain», wordt getracht een eenduidiger afwegingskader te bieden. Het doel is daarbij niet om alle Europees Nederlandse regelgeving zonder meer van toepassing te verklaren op Caribisch Nederland. Er kunnen goede redenen zijn om af te wijken van Nederlandse wetten. Zo zijn in het verleden afspraken gemaakt over uniform procesrecht in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Dat betekent dat voor sommige wetten die van toepassing zijn op Caribisch Nederland – zoals strafvordering – niet Europees Nederland wordt gevolgd, maar wordt aangesloten bij wetgeving van de andere Caribische landen van het Koninkrijk. Voor het strafrecht geldt juist dat er een moderniseringsslag zal worden gemaakt waarbij aansluiting wordt gezocht met het Europees Nederlandse strafrecht. In andere gevallen – zoals op het terrein van VWS – is gekozen voor de introductie van een geheel op Caribisch Nederland geënt stelsel.

⁶ Kamerstuk 35 300 IV, nr. 11.

Het uiteindelijke doel blijft in alle gevallen hetzelfde; het bereiken van een gelijkwaardig effect met als uitgangspunt een gelijkwaardig voorzieningenniveau binnen de mogelijkheden van de Caribische context.

Vraag 10

Klopt het dat u het advies van de Raad van State met betrekking tot het opstellen van een uitvoeringsagenda over zal nemen en dat dit voor alle drie de eilanden gedaan zal worden? Indien nee, welke aspecten van dit advies met betrekking tot het opstellen van een uitvoeringsagenda zal u wel overnemen?

Antwoord 10

Het kabinet neemt deze aanbeveling grotendeels over. Het kabinet zal met de eilandbesturen overleggen op welke wijze gezamenlijk invulling gegeven kan worden aan de uitvoeringsagenda's, gelet op de behoeften van de openbare lichamen en de beschikbare uitvoeringskracht op de eilanden. Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda's zal ook aandacht worden besteed aan de taakverdeling tussen Rijk en openbaar lichaam, de benodigde investeringen en financieringsstromen, de benodigde wijziging van wet- en regelgeving en de benodigde versterking van bestuurs- en uitvoeringskracht.

Vraag 11

Wanneer kan de Kamer deze uitvoeringsagenda('s) verwachten?

Antwoord 11

Allereerst moeten diverse zaken in goede samenwerking met de openbare lichamen nader worden uitgewerkt. Het gaat daarbij onder meer om de taakverdeling tussen Rijk en openbaar lichaam, de benodigde investeringen en financieringsstromen, de benodigde wijziging van wet- en regelgeving en de wijze waarop uitvoering kan worden gegeven aan versterking van bestuurs- en uitvoeringskracht. Ik wil daar zo snel als mogelijk mee aan de slag gaan, maar daarbij ben ik ook realistisch. Het uitwerken van bovenstaande punten vereist een zorgvuldig proces dat in gezamenlijkheid moet worden doorlopen. In de tussentijd houdt het kabinet daarom vast aan bestaande afspraken. Zo bieden het Bestuursakkoord Bonaire en de Saba Package reeds een meerjarenprogramma die beiden een looptijd hebben tot 2022. Op Sint Eustatius wordt daarnaast gewerkt aan het herstel van goed bestuur, financieel beheer en het inhalen van achterstallig onderhoud op diverse terreinen op basis van de Tijdelijke wet taakverwaarlozing. Daar is het herstel naar normale bestuurlijke verhoudingen direct gerelateerd aan de voortgang op een groot aantal verbetertrajecten.

Vraag 12

Klopt het dat uw ministerie de verantwoordelijkheid zal nemen voor het opstellen van deze uitvoeringsagenda('s)? Indien nee, wie is hiervoor verantwoordelijk?

Antwoord 12

Ja. In lijn met de aanbeveling van de Raad van State, zal het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een coördinerende rol vervullen bij het opstellen van de uitvoeringsagenda's. Dit zal – net als bij het Bestuursakkoord Bonaire en de Saba Package – uiteraard in goed overleg en in nauwe samenwerking met de openbare lichamen en de Haagse departementen plaatsvinden.

Vraag 13

Is het Masterplan 2030 van Bonaire hetzelfde als de uitvoeringsagenda? Indien nee, wat is het verschil?

Antwoord 13

Het Masterplan 2030 en de uitvoeringsagenda zijn niet hetzelfde, maar ze liggen wel in elkaars verlengde en vullen elkaar aan. In het Masterplan 2030 schetst het Bestuurscollege van Bonaire een beeld van hoe Bonaire zich in de komende tien jaar wil ontwikkelen en welke sectoren daarbij van belang zijn. Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda's zal derhalve goed gekeken moeten worden hoe de uitvoeringsagenda voor Bonaire daarbij aan kan sluiten, onder meer waar het gaat om (maatschappelijke) prioriteiten, etc. Zoals in antwoord op vraag 10 en 11 is benoemd, zal de uitvoeringsagenda ook ingaan op zaken als de taakverdeling tussen Rijk en openbaar lichaam, de benodigde investeringen en financieringsstromen, de benodigde wijziging van wet- en regelgeving en de benodigde versterking van bestuurs- en uitvoeringskracht. De uitvoeringsagenda is daarmee breder dan de lopende bestuursakkoorden en het Masterplan. Het is wel van belang dat ze elkaar straks verder versterken.

Vraag 14

Kunt u toelichten waarom terughoudendheid met betrekking tot het beperkte absorptievermogen van de eilanden ertoe kan leiden dat alle departementen eigen afwegingsgronden hanteren?

Antwoord 14

Het beperkte absorptievermogen van de eilanden is niet de reden dat departementen eigen afwegingsgronden hanteren. Zoals de Raad van State opmerkte is de oorzaak daarvoor gelegen in het ontbreken van een duidelijk kader op grond waarvan kan worden besloten om wetgeving die voor Europees Nederland van kracht wordt, wel of niet ook van kracht te laten worden in Caribisch Nederland. Het kabinet heeft daarom besloten, zoals aanbevolen door de Raad van State, nadere criteria te zullen opstellen.

Vraag 15

Klopt het dat er nog steeds geen duidelijk kader beschikbaar is op grond waarvan wordt besloten om de wetgeving die voor Europees Nederland van kracht wordt wel of niet óók van kracht te laten worden in Caribisch Nederland?

Antwoord 15

Zie het antwoord op vraag 9 en 14.

Vraag 16

Welke stappen worden er, gelet op de opmerking van de Raad van State dat ministeries soms eigen afwegingsgronden lijken te hanteren, gezet om de afwegingsgronden die ministeries gebruiken met elkaar gelijk te trekken?

Antwoord 16

Zie het antwoord op vraag 9 en 14.

Vraag 17

Klopt het dat het de wens is van uw ministerie om dit de coördineren? Indien nee, kunt u dit toelichten?

Antwoord 17

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de algehele coördinatie op de uitvoering van de kabinetsreactie. De uitwerking van de verschillende onderdelen van de kabinetsreactie vergt echter een rijksbrede en gezamenlijke inspanning. De uitwerking van de kabinetsreactie wordt daarom benaderd als een samenhangend programma met onderliggende trajecten/(deel)projecten.

Per maatregel wordt gekeken welk departement het best geëquipeerd is om het voortouw te nemen bij de uitwerking. In de meeste gevallen is dat inderdaad het Ministerie van BZK. In die gevallen waarbij een ander departement het voortouw neemt bij de uitwerking van een maatregel of advies, is BZK ook altijd inhoudelijk betrokken.

Vraag 18

Klopt het dat er nog steeds onvoldoende oog is voor uitvoerbaarheid van wetgeving op de eilanden?

Antwoord 18

Dit is inderdaad één van de constatering van de Raad van State, hetgeen zich ook op andere terreinen lijkt te materialiseren. Zo stelt ook het IBO-rapport dat de eilanden momenteel bepaalde taken niet uitvoeren vanwege de beperkte bestuurlijke capaciteit, beperkte financiën of vanwege hun complexiteit. Zoals aangekondigd in de kabinetsreactie, zal daarom goed gekeken worden naar een verduidelijking en herijking van de bestaande taakverdeling. Daarnaast zal de uitvoerbaarheid van wetgeving ook worden meegenomen bij de nadere uitwerking van het principe van «comply or explain».

Vraag 19

Klopt het dat uw ministerie eindverantwoordelijk is voor het toezicht op de uitvoerbaarheid van te implementeren wetten? Indien nee, kunt u dit toelichten?

Vraag 20

Bent u in de veronderstelling dat de verantwoordelijkheid voor dit toezicht op dit moment op de juiste plek is belegd?

Antwoord 19 en 20

Bij de totstandkoming van nieuwe wetten, dient het initiatief nemende ministerie te zorgen voor een deugdelijke afstemming indien de betreffende wet financiële of bestuurlijke consequenties heeft voor Caribisch Nederland. Daartoe vindt telkens een handhaafbaarheids- en uitvoerbaarheidstoets plaats door het betreffende departement. Bij wetten die bestuurlijke of financiële consequenties voor Caribisch Nederland hebben, dient vervolgens in ieder geval afstemming plaats te vinden met het Ministerie van BZK. Op basis van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (artikel 209), dienen tevens de bestuurscolleges van de openbare lichamen de gelegenheid te krijgen om hun oordeel te geven over het wetsvoorstel. Conform de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (artikel 87), dient daarnaast afstemming plaats te vinden met de Ministers van BZK en Financiën indien het wetsvoorstel financiële gevolgen heeft voor de openbare lichamen.

Vraag 21

Hoe is invulling gegeven aan de terughoudendheid bij het van toepassing verklaren op Bonaire, Saba en Sint Eustatius van nieuwe wetgeving voor Europees Nederland? Is het ook mogelijk om regelgeving te schrappen voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius?

Antwoord 21

Zoals overeengekomen bij de Slotverklaring van de Miniconferentie van 10 en 11 oktober 2006 over de toekomstige staatkundige positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: Slotverklaring) kregen deze eilanden een positie binnen het Nederlandse staatsbestel. Op grond van de Slotverklaring was het uitgangspunt, dat bij aanvang van de nieuwe staatsrechtelijke positie van de drie eilanden de Nederlands-Antilliaanse regelgeving die daar tot de transitiedatum van kracht was, zou blijven

gelden en dat Nederlandse regelgeving na de overgang geleidelijk zou worden ingevoerd. Dit betekende dat de «gewone» Nederlandse regelgeving (dat wil zeggen: de in het Europese deel van Nederland geldende regelgeving) vanaf de transitiedatum niet van rechtswege van toepassing werd; dit gold zowel voor de Nederlandse regelgeving die vóór de transitiedatum geldend was, als voor de regelgeving die op een later tijdstip in werking trad. Om uitvoering te geven aan het uitgangspunt dat in plaats van gewone Nederlandse regelgeving vooralsnog de Nederlands-Antilliaanse regelgeving zou blijven gelden, werd tevens bepaald dat Nederlandse wettelijke voorschriften alleen in de openbare lichamen van toepassing zijn, voor zover dat in de desbetreffende wettelijke voorschriften uitdrukkelijk is bepaald of daarin bepalingen met betrekking tot de openbare lichamen zijn opgenomen. Is er in een Nederlandse wet niets geregeld over de toepassing ervan ten aanzien van de openbare lichamen, dan is deze regelgeving niet van toepassing. In 2010 werd ook afgesproken gedurende de eerste 5 jaar terughoudend te zijn bij het invoeren van nieuwe wetgeving. Reden hiervoor was het beperkte absorptievermogen van de eilanden. Deze legislatieve terughoudendheid is na de evaluatie van de nieuwe staatskundige structuur door de commissie Spies in 2015 vooralsnog niet losgelaten. Indien daartoe aanleiding bestaat, is het mogelijk om wetgeving voor Caribisch Nederland te schrappen.

Vraag 22

Waarom zou de legislatieve terughoudendheid uit 2010 niet meer als uitgangspunt gelden?

Antwoord 22

De keerzijde van het beginsel van legislatieve terughoudendheid is dat het mogelijke willekeur in de hand werkt en dat het er volgens de Raad van State in de praktijk toe leidt dat departementen soms eigen afwegingsgronden lijken te hanteren. In lijn met het advies van de Raad van State, zet het kabinet daarom in op het beginsel van «comply or explain». Bij nieuwe wet- en regelgeving en aanpassing van bestaande wet- en regelgeving moet volgens dit beginsel steeds worden gemotiveerd of en hoe deze wetgeving van toepassing kan worden verklaard in Caribisch Nederland én of differentiatie nodig en wenselijk is. Door het uitgangspunt te veranderen wordt bewerkstelligd dat bij alle nieuwe wet- en regelgeving of aanpassing van bestaande wet- en regelgeving een deugdelijke motivering wordt gegeven en dus wordt nagedacht over de vraag wat dit betekent voor Caribisch Nederland.

Vraag 23

Rekening houdend met de reeds ingevoerde verbeteringen, wanneer verwacht u dat de achterstanden ingehaald zullen zijn? Mocht hier tot op heden nog geen tijdpad voor zijn, wat zijn uw streefdoelstellingen hiervoor?

Vraag 24

Nu de onderwerpen sociale voorzieningen, infrastructuur, kwaliteit van natuur en koraal, de bestuurskracht en kennis en capaciteit in het ambtenarenapparaat nog niet van het gewenste niveau zijn, wat is voor deze onderwerpen het gewenste niveau?

Vraag 25

Welke stappen zullen worden gezet om deze genoemde onderwerpen op het gewenste niveau te krijgen?

Antwoord 23, 24 en 25

De genoemde achterstanden zullen per eiland en per geval verschillend zijn. Ter illustratie; het bestuurscollege van Bonaire heeft begin dit jaar het startsein gegeven voor de aanpak van generaties lang achterstallig onderhoud aan de wegen. Het duurt naar verwachting nog jaren voor al het achterstallig onderhoud is weggewerkt. Een eenduidig antwoord op deze vragen kan ik u op dit moment daarom nog niet geven. In overleg met de openbare lichamen zal komende periode verder worden gekeken naar de achterstanden, financieringsbehoeften, uitdagingen en te ondernemen stappen voor de lange termijn. Deze zullen uiteindelijk moeten landen in de uitvoeringsagenda's, waarbij ook voldoende oog moet zijn voor haalbaarheid en capaciteit.

Vraag 26

Klopt het dat uw ministerie verantwoordelijkheid draagt voor het coördineren van de projecten die moeten leiden tot het behalen van dit gewenste niveau op bovenstaande onderwerpen? Indien ja, kunt u toelichten op welke manier de rol van uw ministerie op dit project zal worden ingevuld? Indien nee, hoe en bij wie is de verantwoordelijkheid voor deze doelstellingen belegd?

Antwoord 26

Zoals in het antwoord op vraag 3 gesteld, is het voornemen om de coördinerende rol van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te verstevigen. Daartoe wordt onder meer ingezet op maatregelen die een meer integrale weging en prioritering van beleidsvoornemens mogelijk moeten maken. De verantwoordelijkheid voor het wegwerken van een achterstand blijft echter primair belegd bij de vakinhoudelijke Minister of het openbaar lichaam, afhankelijk van waar de taak is (of wordt) belegd.

Vraag 27

Klopt het dat uw ministerie een coördinerende rol heeft bij het beantwoorden van de vraag of extra inzet van het kabinet bij de voorbereiding van de begroting van 2021 nodig is? Indien ja, kunt u nader toelichten op welke manier de coördinerende rol van uw ministerie in dit kader wordt vormgegeven? Indien nee, hoe is de verantwoordelijkheid voor het verbeteren van de aandachtspunten in Caribisch Nederland belegd?

Antwoord 27

De inzet voor Caribisch Nederland loopt mee in de reguliere besluitvorming over het tot stand komen van de begroting van 2021. Aangezien deze besluitvorming op dit moment nog gaande is kan ik op dit moment geen concrete toelichting geven. In algemeenheid kan ik melden dat, conform de individuele ministeriële verantwoordelijkheid, elk departement verantwoordelijk is voor de inzet op het eigen beleidsterrein. Vanwege de coördinerende rol die mijn ministerie heeft ten aanzien van Caribisch Nederland voer ik gesprekken met mijn collega's over hun inzet voor Caribisch Nederland.

Vraag 28

Op welke wijze is er geïnvesteerd in de ontwikkeling van landbouw? Welke resultaten zijn daarbij geboekt?

Antwoord 28

Vanuit de Regio Envelop worden de ontwikkeling van hydroponics op Saba gefinancierd en het project gericht op het professionaliseren en verduurzamen van de geitenhouderij en op het verbeteren van de voedselveiligheid met betrekking tot de vleesketen. Daarnaast zijn er vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de

dienst LVV op Bonaire. Voor de resultaten van deze projecten verwijs ik u naar mijn antwoord op vraag 4. Ten slotte financiert het Ministerie van LNV de ontwikkeling van groen onderwijs in Caribisch Nederland.

Vraag 29

Kunt u aangeven wat het praktisch betekent als het BES-fonds wordt omgebouwd tot een investeringsfonds?

Antwoord 29

Op dit moment kan ik hier nog niets over zeggen. Het mogelijk uitbreiden of deels omvormen van het BES-fonds, zoals geadviseerd door de Raad van State, is op dit moment onderwerp van nadere verkenning en afstemming.

Vraag 30

Als het overzicht Rijksuitgaven Caribisch Nederland in de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt uitgebreid, betekent dit dan ook dat de politieke verantwoordelijkheid van de Minister (of Staatssecretaris) van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt uitgebreid, bijvoorbeeld richting inhoudelijke beleidsterreinen van andere departementen?

Antwoord 30

Nee. Zoals in de kabinetsreactie is gesteld, blijft de huidige ministeriële verantwoordelijkheid van kracht. Aan de politieke verantwoordelijkheid van de bewindspersonen van BZK verandert dus niets wanneer het overzicht Rijksuitgaven Caribisch Nederland wordt uitgebreid.

Vraag 31

Klopt het dat uw ministerie extra financiële middelen heeft ontvangen bij het sluiten van het regeerakkoord van het kabinet-Rutte III? Acht uw ministerie deze financiële middelen voldoende om zijn coördinerende rol naar tevredenheid te kunnen vervullen? Bent u van mening dat uw ministerie zijn coördinerende rol naar tevredenheid volbrengt?

Antwoord 31

Het Ministerie van BZK heeft geen extra middelen ontvangen. Wel heeft het kabinet in totaal 50 miljoen euro gereserveerd voor Caribisch Nederland via de Regio Envelop. Ook is ten behoeve van infrastructuur 5 miljoen euro structureel beschikbaar gesteld voor exploitatie, beheer en onderhoud. Daarnaast zijn er de nodige middelen uitgetrokken voor de wederopbouw van de bovenwindse eilanden (67 miljoen voor Saba en Statia en 550 miljoen voor Sint Maarten). Deze laatste middelen betreffen geen intensivering bij het regeerakkoord, maar zijn bedoeld om de schade die is ontstaan door orkaan Irma te herstellen. Mijn ministerie is nauw betrokken bij de besteding van deze middelen. In de afgelopen jaren heb ik geprobeerd om mijn coördinerende rol verder in te vullen door actief de samenwerking op te zoeken met andere departementen en de openbare lichamen. De bestuurlijke constellatie en de versnippering van taken en middelen zorgen echter voor de nodige uitdagingen. Daarom heb ik de Raad van State en het IBO gevraagd om advies over hoe de Haagse coördinatie en de samenwerking tussen Europees Nederland en Caribisch Nederland in de toekomst effectiever en efficiënter kan worden vormgegeven. De maatregelen zoals beschreven in de kabinetsreactie bieden daar de nodige handvatten voor.

Vraag 32

Welke aspecten van de coördinerende rol van uw ministerie zouden kunnen volgens u worden verbeterd?

Antwoord 32
Zie het antwoord op vraag 3.

Vraag 33

Welke rol had uw ministerie voor het regeerakkoord van kabinet-Rutte III en op welke manier is deze rol exact veranderd na het regeerakkoord?

Antwoord 33

Mijn ministerie heeft – nog meer dan voorheen – geprobeerd de samenwerking op te zoeken met andere departementen en de openbare lichamen. De analyse van het IBO onderschrijft dat en stelt dat het Ministerie van BZK de afgelopen jaren in het Haagse een grotere rol op zich genomen heeft. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de overlegstructuren tussen departementen en bij het maken van meerjarenplannen en bestuursakkoorden. De samenwerkingsverbanden met betrekking tot het ijkpunt voor het sociaal minimum en het thema jeugd, de wederopbouw naar aanleiding van de orkanen Irma en Maria, de tijdelijke wet Taakverwaarlozing van Sint Eustatius en het afgesloten Bestuursakkoord Bonaire en de Saba Package zijn hier voorbeelden van.

Vraag 34

Als in het overzicht «Rijksuitgaven Caribisch Nederland» aangegeven wordt dat de begroting van uw ministerie wordt uitgebreid, zou u het wenselijk vinden als de begroting voor Caribisch Nederland even uitgebreid en helder zou zijn als de begroting van Europees Nederland? Zal dit het geval zijn? Indien nee, kunt u verder toelichten welke mate van duidelijkheid hiervan kan worden verwacht?

Antwoord 34

Het overzicht Rijksuitgaven Caribisch Nederland bevat een overzicht van alle middelen die vanaf de verschillende departementale begrotingen worden uitgegeven ten behoeve van Caribisch Nederland. Dit overzicht betreft een extracomptabele overzichtstabel. De eigenlijke verantwoording voor de in het overzicht opgenomen middelen vindt plaats via de verschillende departementale begrotingen. Er is derhalve geen sprake van een begroting voor Caribisch Nederland. Het uitbreiden van het overzicht Rijksuitgaven Caribisch Nederland is erop gericht om deze tabel beter leesbaar te maken en van meer informatie te voorzien. Op deze manier wordt het makkelijker om beleid gericht op Caribisch Nederland te beoordelen en bij te sturen.

Vraag 35

Klopt het dat de begroting voor elk individueel departement de toelage voor Caribisch Nederland behoudt?

Antwoord 35

Na de staatkundige transitie in 2010 zijn de eilanden die Caribisch Nederland vormen integraal onderdeel geworden van het staatsbestel van het land Nederland. Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn openbare lichamen geworden in de zin van artikel 134 van de Grondwet. De verschillende departementen zijn daarmee verantwoordelijk geworden voor de Rijkstaken op het eigen beleidsterrein voor deze openbare lichamen. De bekostiging van deze taken vindt plaats vanaf de verschillende departementale begrotingen. Daarnaast zijn de openbare lichamen verantwoordelijk voor de uitvoering van hun eilandelijke taken. Zij ontvangen hiertoe onder andere middelen vanuit het BES-fonds.

Vraag 36

Als aangegeven wordt dat meer transparantie kan worden bereikt door onderscheid te maken tussen geldstromen ten behoeve van eilandelijke

taken tegenover rijkstaken, tussen incidentele en structurele bekostiging en door aan te geven wie de ontvanger is, kunt u dan toelichten wat hier uw doelstelling is? Welke mate van transparantie wil u bereiken? Welke stappen gaat u hiertoe zetten en wanneer kan worden verwacht dat deze gestelde doelen behaald zijn?

Antwoord 36

Het uitbreiden van het overzicht Rijksuitgaven Caribisch Nederland is erop gericht om deze begrotingsbijlage beter leesbaar te maken en te voorzien van meer informatie zodat, middels deze bijlage, meer inzicht kan worden verkregen in de precieze besteding van uitgaven door het Rijk ten behoeve van Caribisch Nederland. De inzichten die hierdoor ontstaan, kunnen bijdragen aan een meer integrale weging en prioritering van beleidsvoornemens. Ook biedt het informatie over de efficiency van geldstromen. Het streven is om bij de begroting voor 2021 voor de eerste maal deze uitbreiding te presenteren.

Vraag 37

Heeft uw ministerie een coördinerende rol in het verschaffen van transparantie over deze geldstromen? Indien ja, kunt u dit toelichten?

Antwoord 37

In overleg met het Ministerie van Financiën en betrokken vakdepartementen werkt mijn ministerie aan diverse maatregelen die trachten meer transparantie te verschaffen over de diverse geldstromen richting Caribisch Nederland. Zo wordt onder meer gewerkt aan de uitbreiding van het extracomptabele Overzicht rijksuitgaven Caribisch Nederland. Daarnaast zal mijn ministerie conform wettelijk bepaald ook jaarlijks een Overzicht Bijzondere Uitkeringen (OBU) publiceren en zoals toegezegd aan uw Kamer zenden.

Vraag 38

Welke stappen heeft u reeds gezet om de formele verantwoordelijkheid en de feitelijke uitvoering van eilandelijke taken op elkaar af te stemmen?

Vraag 39

Wie is verantwoordelijk voor het afstemmen van de formele verantwoordelijkheid en de feitelijke uitvoering van eilandelijke taken?

Vraag 40

Welke stappen heeft uw ministerie ondernomen om verantwoordelijken tot actie te manen?

Vraag 41

Welke stappen gaat u precies zetten om formele verantwoordelijkheid en feitelijke uitvoering van eilandelijke taken op elkaar af te stemmen?

Antwoord 38, 39, 40 en 41

In het afgelopen jaar zijn via de Bestuursakkoorden diverse afspraken gemaakt die onder meer trachten de samenwerking tussen Rijk en openbaar lichaam te versterken. De analyse van de Raad van State en het IBO inzake de taakverdeling is echter helder. In lijn met de kabinetsreactie zal het kabinet daarom de huidige taakverdeling met de openbare lichamen verder onder de loep nemen. Mijn ministerie zal daar het voortouw in nemen. Als onderdeel van de herijking wordt onder meer in kaart gebracht hoe de taken anno 2010 bij bestuurlijke afspraak waren verdeeld. Daarnaast wordt geïnventariseerd hoe die verdeling anno 2020 in de praktijk is belegd. Tot slot zal in het kader van de herijking een advies worden opgesteld waarin verder ingegaan wordt op de vraag waar welke taken uiteindelijk het best belegd kunnen worden. Uitgangspunt is daarbij

zoals ook benoemd in de kabinetsreactie dat de taakverdeling moet aansluiten bij de opgaves en bij de bestuurlijke capaciteit op de eilanden.

Vraag 42

Wie zijn er vertegenwoordigd in de Stuurgroep Caribisch Nederland?

Antwoord 42

In de Stuurgroep Caribisch Nederland zijn praktisch alle ministeries vertegenwoordigd, in de meeste gevallen op het niveau van Secretaris-Generaal of Directeur-Generaal. Daarnaast maakt ook de waarnemend Rijksvertegenwoordiger onderdeel uit van de Stuurgroep.

Vraag 43

Hoe kan de Rijksdienst Caribisch Nederland meer als ondersteuning aan de Openbare Lichamen gaan werken in plaats van dat het functioneert als een mini-ministerie?

Antwoord 43

Het Rijk kent – net als de openbare lichamen – eigen (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden, net zoals in Europees Nederland taken zijn verdeeld tussen de verschillende bestuurslagen. Alle rijksambtenaren in Caribisch Nederland zijn formeel in dienst bij de Rijksdienst Caribisch Nederland. Functioneel vallen ze echter onder de verantwoordelijkheid van het ministerie of de uitvoeringsorganisatie waarvoor ze de werkzaamheden uitvoeren. Uiteraard moeten we voorkomen dat de burger hinder ondervindt van de wijze waarop die taken zijn verdeeld. De burger en de dienstverlening moeten centraal staan. Daarom zal bezien worden hoe de samenwerking en publieke dienstverlening kan worden bevorderd door onder andere een verduidelijking en herijking van de taakverdeling.

Vraag 44

Zou het lenen bij de Bank Nederlandse Gemeenten een reële optie kunnen zijn voor de Openbare Lichamen op de drie eilanden?

Antwoord 44

In het IBO wordt geconstateerd dat de leenmogelijkheden voor de openbare lichamen beperkt zijn. Op grond van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet finBES) mogen de openbare lichamen geen geldleningen aangaan op de kapitaalmarkt. De openbare lichamen kunnen nu alleen lenen via de departementen waarbij bovendien een ingewikkelde procedure geldt. Het kabinet heeft daarom aangekondigd te zullen onderzoeken op welke wijze de openbare lichamen en overheidsgerelateerde nv's beter in hun leenbehoefte kunnen voorzien. De mogelijkheden om te lenen bij de BNG Bank zullen worden betrokken bij deze verkenning. Het is echter in de eerste plaats aan BNG Bank zelf om te beslissen of zij bereid is te lenen aan overheden en andere publiekrechtelijke rechtspersonen in Caribisch Nederland.

Vraag 45

Aangegeven wordt dat taken die inhoudelijk op elkaar aansluiten het best door één eenheid uitgevoerd kunnen worden. Welke stappen heeft u reeds gezet om dit te bevorderen? Wat zijn uw doelstellingen op dit punt? Welke stappen gaat u zetten om dit doel te bereiken en wanneer verwacht u dat deze doelstellingen behaald zullen zijn?

Antwoord 45

Zoals in de kabinetsreactie verwoord, zal met de openbare lichamen worden bezien waar en hoe uitvoeringstaken gebundeld kunnen worden. Niet de bundeling van taken, maar de dienstverlening en het welzijn van de burger staan daarbij centraal. Het streefbeeld is dat de burger vanuit

één loket bediend wordt, ongeacht of het Rijk of het openbaar lichaam verantwoordelijk is en ongeacht welk departement daarbij betrokken is. Hoe de taken ook worden verdeeld en hoe de uitvoering ook is vormgegeven, de burger mag hier geen hinder van ervaren. Dit betekent dat per uitvoeringsonderdeel bezien wordt welke wijze en of inbedding het juiste effect bewerkstelligt. In overleg met de openbare lichamen zal verder gekeken worden naar de stappen die daartoe gezet moeten worden en binnen welke termijn dat behaald kan worden. Daarbij zal uiteraard ook gekeken worden naar de uitkomsten van de verduidelijking en herijking van de taakverdeling tussen Rijk en openbaar lichaam.

Vraag 46

Wanneer wordt bezien of incidentele meerjarige uitgaven gebundeld en ondergebracht kunnen worden in structurele bijdragen? Wanneer wordt de Kamer hier verder over geïnformeerd?

Antwoord 46

De vraag of incidentele meerjarige uitgaven kunnen worden gebundeld en worden ondergebracht in structurele bijdragen moet verder worden verkend. De vraag hangt daarbij nauw samen met de herijking van de taakverdeling tussen Rijk en openbare lichamen. Ik wil ernaar streven om hier bij de begroting 2022 meer duidelijkheid over te verschaffen.

Vraag 47

Blijft de Rijksdienst Caribisch Nederland nog in stand als de functie van Rijksvertegenwoordiger komt te vervallen?

Antwoord 47

De functie en taken van de Rijksvertegenwoordiger staan los van die van de (directeur) Rijksdienst Caribisch Nederland. Indien de functie van Rijksvertegenwoordiger zou komen te vervallen, heeft dit derhalve geen effect op de Rijksdienst Caribisch Nederland.

Vraag 48

Bent u van mening dat het huidige initiatief Talent Ontwikkel Programma Bonaire voldoende is om genoeg mensen op te leiden om bestuursfuncties en ambtelijke functies te kunnen vervullen? Heeft u in beeld hoeveel mensen er nodig zijn voor opleidingen om te garanderen dat er voldoende capabele bestuurders zullen zijn? Wat zijn uw doelstellingen op dit gebied?

Antwoord 48

Zie ook het antwoord op vraag 2. De community van TOP Bonaire telt inmiddels meer dan 60 ambtenaren. Per jaar doen er tussen de 10 en 14 ambtenaren mee aan het Leertraject en komen er gemiddeld 6 young professionals naar Bonaire om deel te nemen aan het TOP Traineeship. De community blijft groeien; het programma blijft voortbestaan tot in ieder geval 2022. Daarnaast worden er aanvullende activiteiten ondernomen om ambtenaren op te leiden en bestuurs- en ambtelijke functies te vervullen.

Vraag 49

Is een dergelijk programma ook beschikbaar voor Saba of Sint Eustatius? Indien nee, waarom niet? Is dit iets wat u wenselijk zou vinden?

Antwoord 49

Nee. Op dit moment wordt met Saba en Sint Eustatius onderzocht wat de behoefte en haalbaarheid is van een dergelijk programma.

Vraag 50

Welk effect heeft de bestuurlijke differentiatie op het aantal ambtenaren in Den Haag dat zich bezig gaat houden met Bonaire, Saba en Sint Eustatius? Is de Haagse controle wel de beste oplossing?

Antwoord 50

De huidige wetgeving biedt onvoldoende handvatten om aan te sluiten bij de specifieke situatie en behoeften van de drie verschillende eilanden. In lijn met het advies van de Raad van State is het kabinet daarom voornemens om verschillende modellen van toezicht en sturing vanuit Europees Nederland op te nemen in de wet. Door het mogelijk maken van een dergelijke vorm van bestuurlijke differentiatie kan per eiland worden gekeken naar lichtere en zwaardere vormen van toezicht. Van het toekennen van een sterkere eigen positie aan de eilanden wanneer zij voldoen aan de regels en afspraken die voortvloeien uit de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES) en de Wet finBES kan een positieve stimulans uitgaan. Daarnaast heeft het kabinet toegezegd te zullen verkennen of een aantal toezichthoudende taken die nu zijn belegd bij de Rijksvertegenwoordiger kunnen worden overgeheveld aan de gezaghebber. Er zal in de komende periode dus zorgvuldig moeten worden bezien hoe de diverse vormen van toezicht moeten worden ingericht, welke mate van toezicht in welke situatie dient te worden toegepast en op welk niveau toezichthoudende taken moeten worden belegd. De geschatte effecten op het ambtelijk apparaat zijn in grote mate afhankelijk van de nadere uitwerking van deze vragen. Ik kan hier daarom op dit moment nog niet veel meer over zeggen.

Vraag 51

Is het mogelijk om op zo kort mogelijke termijn het lokale uitvoeringspunt waar Rijksdienst Caribisch Nederland en de lokale Openbare Lichamen elkaar in de uitvoering ontmoeten te realiseren, met name op het sociale domein (bijvoorbeeld onderstand)?

Antwoord 51

Zie het antwoord op vraag 45.

Vraag 52

Klopt het dat in 2019 een intentieverklaring is getekend om uitwisselingen voor gemeenteambtenaren te organiseren? Klopt het vervolgens, gelet op hetgeen in de brief staat dat het in de rede ligt om dit ook voor openbare lichamen te organiseren, dat uitwisselingen van gemeenteambtenaren van en naar Caribisch Nederland nog niet gerealiseerd zijn? Wanneer kan worden verwacht dat deze uitwisselingen beginnen?

Antwoord 52

In 2019 is inderdaad een dergelijke intentieverklaring getekend. De uitwisselingen zijn inmiddels ook al begonnen. Er zijn meerdere ambtenaren uit Europees Nederlandse gemeenten ingezet op de eilanden.

Vraag 53

Hoeveel uitwisselingen wilt u realiseren? Is dit een structureel plan waar structureel geld vrij voor gemaakt wordt?

Antwoord 53

Uitwisselingen zijn altijd op verzoek van het openbaar lichaam. Er is om die reden geen aantal waarnaar wordt gestreefd. Verzoeken kunnen bijvoorbeeld voortkomen uit de afgesloten bestuursakkoorden met bijvoorbeeld Bonaire en Saba. Daarin zijn ook afspraken gemaakt over de financiering van de uitwisseling. Uitwisselingen zijn altijd maatwerk, bij

ieder verzoek wordt gekeken wie de financiering draagt. Dat kan het openbaar lichaam zijn, maar ook één of meerdere ministeries.

Vraag 54

In hoeverre komt de door de Raad van State voorgestelde uitvoeringsagenda overeen met de huidige systematiek van bestuursakkoorden of package?

Antwoord 54

Het karakter van de uitvoeringsagenda's is in principe breder dan die van de lopende bestuursakkoorden. De systematiek van de bestuursakkoorden biedt desalniettemin een goede uitgangspositie. De uitvoeringsagenda's zijn immers een logisch vervolg op de reeds ingezette koers van samenwerking waar de bestuursakkoorden goede voorbeelden van zijn. De exacte uitwerking van de uitvoeringsagenda zal daarom in samenspraak met de openbare lichamen en de Haagse departementen nader worden bekeken.

Vraag 55

Waarom wordt niets gedaan aan het meer fundamentele probleem dat kleinschalig lokaal bestuur in de Cariben moet worden uitgevoerd door rijksambtenaren in Den Haag die van heel veel dingen verstand hebben, maar niet van kleinschalig lokaal bestuur in de Cariben?

Vraag 56

Waarom wordt niet gekeken welke taken de eilanden zélf kunnen doen, waarbij de mogelijkheden van elk van de drie eilanden heel verschillend zijn, en bij welke taken de eilanden hulp nodig hebben? Is het mogelijk dat deze hulp wordt gegeven door mensen die ervaring hebben met kleinschalig lokaal bestuur?

Antwoord 55 en 56

Zoals ook in de kabinetsreactie gesteld gaat het kabinet – in lijn met de adviezen van de Raad van State en het IBO – samen met de openbare lichamen de huidige taakverdeling verduidelijken en herijken. Uitgangspunt is dat de taakverdeling moet aansluiten bij de opgaves en bij de bestuurlijke capaciteit op de eilanden. Per taak en per eiland wordt in de herijking gezien waar de taak het beste past. Differentiatie moet hierbij mogelijk zijn. Soms zal blijken dat een taak nu niet bij het openbaar lichaam belegd kan worden, maar wel in de toekomst na investering in bestuurlijke ontwikkeling. De wijze waarop die bestuurlijke ontwikkeling dan het best kan worden georganiseerd, zal met het openbaar lichaam worden bekeken.